

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X**, zastoupen Mgr. Umarem Switatem, advokátem se sídlem Dědinova 2011/19, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 9. 2021, č. j. 60 Az 33/2021 - 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 12. 4. 2021, č. j. OAM-77/ZA-ZA11-LE26-2021, žalovaný rozhodl, že opakovaná žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“), a řízení o žádosti zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Městského soudu v Praze, který ji usnesením ze dne 19. 5. 2021 postoupil Krajskému soudu v Plzni (dále též „krajský soud“). Ten žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že žalobce v opakované žádosti sice uvedl nové skutečnosti, tyto mu však byly známy již v době podání první žádosti a v jejich uvedení mu nebránily žádné objektivní důvody. Žalobce byl řádně poučen o své povinnosti tvrdit a prokázat nové skutečnosti. Krajský soud neshledal věrohodným vysvětlení žalobce, že nynější skutečnosti netvrdil v řízení o první žádosti z obavy jejich prověřování u orgánů domovské země ze strany žalovaného. Žalobci se dostalo poučení, že žalovaný dbá ochrany jeho osobních údajů vůči zemi původu. Nadto jsou nově tvrzené skutečnosti nekonkrétní a rozporné s tím, co žalobce uváděl v první žádosti. Krajský soud neshledal ani namítaná procesní pochybení žalovaného. Dle § 23 zákona o azylu se v případě opakované žádosti nevyžaduje provedení pohovoru. Žalobce jeho provedení ostatně nenavrhl a ani se nedostavil k seznámení se s podklady rozhodnutí. Žalovaný si rovněž opatřil informace ohledně bezpečnostní situace v zemi původu z objektivních zdrojů. Tyto prokazují, že od doby předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany nedošlo v zemi původu k takové zásadní změně situace, která by zakládala opodstatněnost opakované žádosti. Alžírsko je navíc

považováno za tzv. bezpečnou zemi původu. Nic nesvědčí o tom, že by žalobci v případě návratu hrozilo azylově relevantní nebezpečí.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítl, že se žalovaný nezabýval meritem věci a dostatečně neprověřil, zda lze Alžírsko aktuálně považovat za bezpečnou zemi. Alžírsko přitom není schopno stěžovateli zajistit bezpečnost vůči teroristům, jimž v minulosti pod vlivem vydírání a zastrašování poskytoval vynucené služby a utajované informace. Tyto skutečnosti nemohl uvést v první žádosti z důvodu obavy o svůj život. Stěžovatel se tak v zemi původu obává dalšího vydírání, zastrašování a zadržení ze strany státu. Nemá rovněž možnost projevat tam svobodně a veřejně své politické názory a náboženské postoje. Situace v zemi původu je nestabilní, probíhá tam řada ozbrojených konfliktů a stát není schopen chránit své obyvatele. Nadto tam stěžovatel nemá žádné zázemí. Žalovaný jej nepoučil o vadách jeho opakované žádosti. Stěžovatel rovněž splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu z důvodu politické a ekonomické situace v Alžírsku a vazeb na území České republiky. Žalovaný podcenil zhoršující se bezpečnostní situaci v Alžírsku, která zakládá důvod pro udělení doplňkové ochrany. Aplikoval na stěžovatele výrazně vyšší důkazní standard než je přiměřená pravděpodobnost ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Jím shromážděné zprávy nadto nejsou aktuální. Vzhledem k tomu stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádal, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

IV.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s posouzením krajského soudu a odkázal na obsah spisového materiálu. Doplnil, že stěžovatel v opakované žádosti uvedl zcela nové skutečnosti, které však měly nastat v zemi původu ještě před jeho odjezdem. Těchto potíží si tedy byl vědom již při podání první žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Jeho nová výpověď je přitom v extrémním rozporu s výpovědí původní, což ji činí zcela nevěrohodnou. Stěžovatel tedy neuvedl žádnou relevantní skutečnost, která by odůvodňovala opětovné vedení správního řízení a nové hodnocení. Ani ze shromážděných podkladů o zemi původu nevyplývá, že by se situace v Alžírsku od doby meritorního posouzení první žádosti stěžovatele změnila natolik, že by to představovalo novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. S ohledem na zjištěný stav věci žalovaný neshledal důvod pro provedení pohovoru k opakované žádosti. Možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí stěžovatel nevyužil, ačkoliv byl řádně předvolán. Vzhledem k uvedenému žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal první žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 30. 9. 2019. Jako důvod své žádosti uvedl obavu z postihu za podporu Hnutí za autonomii Kabýlie (MAK) a náboženský útlak. Rozhodnutím ze dne 4. 11. 2019 byla tato žádost zamítnuta podle § 16 odst. 2 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná (stěžovatel pochází ze země, kterou Česká republika dle § 2 bodu 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. považuje za bezpečnou zemi původu). Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, kterou zamítl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 15. 7. 2020. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla odmítnuta usnesením ze dne 14. 1. 2021 pro nesplnění podmínek řízení. Dne 17. 2. 2021 podal stěžovatel opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Jako důvod této žádosti uvedl obavu z pronásledování ze strany soukromých osob (teroristů v horách), jimž pod nátlakem poskytoval různé služby a informace, jakož i ze strany armády, která by jej v případě odhalení této činnosti zadržela. Dále uvedl, že se o tomto tématu nezmínil při prvním pohovoru, neboť měl strach, že si žalovaný bude na ambasádě ověřovat pravdivost jeho tvrzení.

[9] K problematice opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65. Svůj závěr formuloval do právní věty: *„Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.“* V tomto rozsudku zdejší soud dále uvedl, že *„zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele, např. udělení azylu matce nezletilé žadatelky, jejíž žádost již byla pravomocně zamítnuta; k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57.“* V rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 - 96, rozšířený senát dospěl k závěru, že: *„Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.“* Dále lze poukázat na rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti - břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunese břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.“* Jak dále konstatoval Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 17. 2. 2011, č. j. 9 Azs 36/2010 - 76, *„pokud žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany,*

aniž by mu v tom bránil nějaký objektivní důvod, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemena tvrzení mohlo zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“ Lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 - 74, ve kterém Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, který formuloval do první věty: „Bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřipustnost podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadatelem se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.“

[10] Krajský soud správně identifikoval předmět řízení jako otázku, zda stěžovatel uvedl nebo zda se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a které by zároveň svědčily o možném pronásledování stěžovatele ve smyslu § 12 zákona o azylu či hrozbě vážné újmy podle § 14a tohoto zákona. V posuzovaném případě je zřejmé, že stěžovatel věděl o údajném nátlaku teroristů na svou osobu a jeho potenciálních dopadech již v průběhu řízení o první žádosti o mezinárodní ochranu. Nic mu přitom nebránilo v tom, aby tuto okolnost sdělil žalovanému již v tomto řízení. Žalovaný i krajský soud v tomto ohledu správně poukázali na to, že stěžovatel byl poučen o povinnosti žalovaného chránit jím sdělené údaje zjišťované pro potřeby vydání rozhodnutí zejména ve vztahu ke státním orgánům země původu. Převzetí tohoto poučení v příslušné jazykové mutaci stvrdil stěžovatel svým podpisem. Při prvním pohovoru ostatně velmi otevřeně hovořil o poměrech v zemi původu, popisoval svá zadržení policejními orgány v souvislosti s podporou hnutí MAK, která měla být spojena s bitím, vyhrožováním a sledováním jeho osoby a přátel. Zmiňoval rovněž napadání ze strany integristů. Opakovaně na dotaz žalovaného potvrdil, že se jedná o všechny důvody, pro které opustil vlast. Závěr, že stěžovateli nebránil žádný objektivní důvod v uvedení všech důvodů své žádosti o udělení mezinárodní ochrany (včetně údajných potíží s teroristy, resp. armádou), má proto plnou oporu ve spisovém materiálu. Ostatně jej stěžovatel v kasační stížnosti ani nijak nezpochybnil. Žalovaný rovněž správně nepřehlédl, že stěžovatel popisoval při poskytnutí údajů k druhé žádosti zcela rozdílně místo svého zaměstnání a jeho náplň, což oslabuje věrohodnost těchto nových tvrzení. Tyto rozpory nijak nevysvětlil ani v žalobě; setrval na zcela obecných frázích. Lze uzavřít, že žalovaný řádně zdůvodnil, proč v řízení o opakované žádosti věcně neposoudil tvrzení stěžovatele ohledně potíží s teroristy, resp., armádou. S ohledem na výše uvedené k tomu nebyl povinen.

[11] Co se týče bezpečnostní situace v Alžírsku, Nejvyšší správní soud vymezil ve svém rozsudku ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Azs 185/2017 - 38, že „v rozhodnutí o další opakované žádosti musí být alespoň stručně uvedeno, proč ke relevantní změně nedošlo a jaké podklady o tom vypovídají.“ Žalovaný požadované hodnocení provedl, přičemž konstatoval, že ke změně bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatele v posuzované době nedošlo. Hodnocení bezpečnostní situace v Alžírsku provedené žalovaným přitom plně vyhovuje požadavkům uvedeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71, podle kterého „informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“ Ze správního spisu vyplývá, že při posuzování bezpečnostní situace v Alžírsku vycházel žalovaný z podkladů pocházejících z období od prosince 2019 do listopadu 2020. Stěžovatel neuvedl jediné konkrétní tvrzení, které by závěry z těchto podkladů vyvracelo, natožpak aby takové tvrzení podložil odkazem na konkrétní zdroj informací. Nutno přitom zdůraznit, že stěžovatel pochází ze země, kterou Česká republika dle § 2 bodu 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. považuje za bezpečnou zemi původu. V takovém případě se presumuje dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů a odpovědnost za prokázání opaku leží právě na žadateli (viz např. rozhodnutí Nejvyššího

pokračování

správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32, ze dne 23. 9. 2020, č. j. 6 Azs 209/2020 - 29, ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 - 32, ze dne 30. 9. 2020, č. j. 9 Azs 185/2020 - 30, ze dne 24. 11. 2020, č. j. 4 Azs 229/2020 - 32, ze dne 4. 12. 2020, č. j. 3 Azs 129/2020 - 68, ze dne 11. 11. 2020, č. j. 6 Azs 240/2020 - 34, ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Azs 347/2020 - 23, či ze dne 2. 7. 2021, č. j. 9 Azs 56/2021 - 57).

[12] Pokud žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatel nové azylově relevantní skutečnosti neuvedl a tyto se ani neobjevily, již nebyl povinen posuzovat, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany (§ 10a odst. 2 zákona o azylu), neboť toto posouzení již provedl v rámci řízení o první žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu. Jinými slovy, je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, neposuzuje se, zda žadatel splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany (srov. např. usnesení zdejšího soudu ze dne 9. 1. 2020, č. j. 5 Azs 199/2019 - 27). Jakákoli argumentace stěžovatele spočívající v tom, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany (humanitární azyl, doplňková ochrana), je tedy zcela irelevantní a mimoběžná.

[13] Za situace, kdy stěžovatel uvedl toliko okolnosti, které mohl uvést v prvním řízení o mezinárodní ochranu, a současně v mezičase nedošlo ke zhoršení bezpečnostních poměrů v Alžírsku, lze podle Nejvyššího správního soudu uzavřít, že žalovaný správně shledal opakovanou žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako nepřipustnou.

[14] Výše uvedená judikatura Nejvyššího správního soudu tedy dává jasné odpovědi na kasační námitky stěžovatele. S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[15] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.

[16] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta (obdobně viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2021, č. j. 5 Azs 250/2020 - 36, ze dne 7. 6. 2021, č. j. 1 Azs 76/2021 - 41, ze dne 8. 6. 2021, 2 Azs 37/2021 - 61, ze dne 23. 6. 2021, č. j. 2 Azs 55/2021 - 36 atp.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu